

Curentul

Director: PAMFIL ȘEICARU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BULEVARDUL ELISABETA No. 8
TELEFON 312/28

Spre pacea eternă

Doctorul polonez Stocica are nouă copii. Până aci, nimic extraordinar. Cei nouă copii sunt toți de sex masculin. Lucru, care — la urma urmelor — nu-i normal. Dar doctorul Stocica pretinde că aceasta nu-i o întâmplare simplă. Că, dimpotrivă, este rezultatul unor laborioase experiențe săvârșite asupra d-nei Stocica. Și că el, doctorul părinte a nouă băieți, a rezolvat ceace se chiamă problema alegerii sexului copiilor.

Printr'un lung memoriu, care — de sigur — trebuie să fie foarte interesant, doctorul Stocica solicită guvernului polon autorizarea de-a experimenta sistemul pe o scară mai întinsă.

Ziarele nu publică decât notița scurtă de mai sus. Așa în cât nu știm dacă doctorul Stocica solicită autorizarea de-a experimenta personal și direct a acest sistem asupra altor doamne decât d-na dr. Stocica. Ar fi, în orice caz un „laissez-passer” foarte ciudat pe care nu văd cum l-ar putea acorda guvernul polon, fără să mai adaugă că autorizarea guvernului ar fi insuficientă pentru ceace vrea doctorul Stocica: Autorizația d-nei dr. Stocica este în această privință, mult mai necesară.

Bănuiesc însă, că doctorul cu pricina nu vrea să facă experiența, — care i-a reușit cu succes cu d-na Stocica, — și cu alte doamne personal și direct. Bănuiesc că vrea numai — cum să zic? — să organizeze aceste experiențe. Prosiunea de experimentator a doctorului Stocica ia, în acest caz, o formă foarte gingașă care ar putea fi deosebit controlul brigăzii de moravuri...

În afară însă, de aceste detaliu — doctorul polon pretinde că define una din tainele cele mai nepătrunse ale firii. Problema alegerii sexului copiilor este aproape tot așa de dificilă ca și problema alegerii profesiei lor. Dacă ar fi să-l credem pe doctorul Stocica, părinții vor putea decide — grație descoperirii lui — sexul viitorilor copii. E drept, că în epoca de sărbicie prin care trecem, părinții sunt preocupați nu atât de sexul copiilor, cât mai ales de — cum să zic? — de... suprimarea lor anticipată.

Poate că însă va veni o vreme când problema sexului copiilor își va recăpăta actualitatea.

De-aceia, nu pot să nu relev și primejdiile descoperirii doctorului Stocica. Ce se întâmplă dacă părinții nu cad de acord asupra sexului viitorului copil? Va fi, de sigur, un nou motiv de divorț, pe care o reformă grabnică a codului civil ar trebui să-l înscrie între motivele existente astăzi.

Doctorul Stocica însă, este dator să spună descoperirea sa — nu guvernului polon, căruia îi cere o foarte ciudată autorizare, — ci Societății Naționalelor.

Și aceasta, din două pricini: întâiu, fiindcă nemții — în data ce vor afla descoperirea doctorului Stocica — sunt în stare să aleagă copiilor lor nu mai sexul masculin, ceia ce ar însemna o serioasă primejdie pentru pacea Europei.

În al doilea rând... Dar aici chestiunea e mai gravă! În adevăr, de patru ani comisia de pază de pe lângă Societatea Naționalilor se trudește să ale tainic mijloc de-a statornici în cuprinsul continentului pacea eternă. Oameni politici și oameni de știință, statisticieni și militari lucrează cu o nobilă pasiune la această mare operă, pe care o umanitate — stăgătită și sărbicată de cel mai trântent dintre războaie — o așteaptă cu nădejde. Soluțiile cele mai ingenioase și cele mai complexe au fost căutate și îndelung desbătute.

Și omenirea așteaptă. Și așteaptă mântuirea dela comisia dezarmării, care se înfruntă de câteva ori pe an, în căutarea și se risipește pentru a se întruni încă odată, în anul următor, că să discute înainte, și poate că lucrurile vor merge mereu așa până la izbucnirea noului războiu, dacă Societatea Naționalilor nu va găsi la timp calea împotriva războiului.

Ei bine, doctorul Stocica a

descoperit acest leac. L-a descoperit fără să-și dea seama. În ziua în care, — stăpâni pe secretul alegerii sexului copiilor lor, — toți părinții vor fi obligați să le dea noilor născuți sexul feminin, omenirea va scăpa de războaie, — știut fiind că femeile sunt scutite de armată. Ori, războii fără armată nici chiar nemții n-au găsit mijlocul de a-l face!

Tudor Teodorescu-Braniste

Marele closet comunal

Ion Brătianu-bătrânul, întemeietorul dinastiei, a văzut multe. Și după propria măturare, a tolerat în viață, încă mai multe.

Acum, turnat în bronz, în statuia cea mai cocoloată a Capitalei, este constrâns să vadă și să tolereze numai spectacolul pe care îl oferă municipiul. Frumos și rău puturos spectacol!

Căci pe maidanul unde va să se țină odată și odată — poate peste o sută de ani, poate peste o mie — palatul comunal, cetățenii au improvisat deocamdată cel mai vast și mai frecvent closet al Capitalei. Un closet în aer liber, un closet poetic. Când treci, adie o boare trandafirie. Noaptea, când larul mașinelor isbește în plin, surprinde câte un cetățean culbrat din exercitiul funcțiilor excrementorilor, cu pantaloni în mână și cu cureașă după gât. Vă spun, că e un spectacol demn de centrul Capitalei și de sensibilitatea eficientă a mareșului bărbat de stat, statul.

Dar cu deosebire acum, când s'a deschis marele bulevard, care este în orice caz o operă de înfrumusețare a hădușii noastre București, prezența acestui maidan duhând ca o privăște, ce este, măsoară mai bine balcanismul subțirilor noștri gospodari. Fepiesc și poletesc pe deoparte, iar alături deschid simțurile pentru hotărârile de căini și rețerădă națională, pentru domni, doamne și copii.

Există o casă a grădiniilor, care a înfruptat într'adevăr lucruri admirabile. De ce n'ar ceda oare primăria, acestei societăți, locul vi-ran, pentru întemeierea unui sgar privisoriu? Terenul e, slavă domnului, gras și umos, ca pentru o cultură de sparanghel. Până ce se va clădi problematicul palat comunal, care până acum nu există decât în controversate arhitecturi și comisiilor de premiere, casa grădiniilor va avea timp să niveleze, să alinieze și să planteze, iar sigur este că va fi timp îndestul încă și ca toate plantările să se usuce de bătrânețe.

E o idee simplă și poate de bun simț, iar dacă toate argumentele de igienă, estetică și urbanism nu sunt îndestulătoare, căci acestea privesc numai interesul general, ar pleda pentru ideea noastră măcar faptul că se trăduză astfel un profanator spectacol din fața statuii celui care, după cum ne asigură „Viitorul” în fiecare zi, ne-a făcut România cea care avea să devină Mare, și în trecut și în-a mai dat, colac peste pupăză, și pe d. Vintilă Brătianu, ca să fim într'adevăr fericiți și plini de huzur.

Cesar Petrescu

Problema muncii

Proteste neîntemeiate ale presei engleze. Protecția muncitorilor autohtoni în alte țări. Mai puține vexațiuni

Ministrul Muncii, d. dr. Lupu a ardat în consiliul de ministri, că de false sunt stirile înscrise de unele ziare engleze, în ce privește faptul că la noi muncitorii streini n'ar fi lăsați să-și câștige existența și că guvernul ar pregăti expulzări în masă.

Și aceste știri fac parte din arsenalul de defăimări ce se strecoară zilnic în presa streină împotriva noastră și cu cari am început să ne obicinim. Organizația noastră de stat va fi având multe lacune: nu avem desigur dreptul să ne comparăm în ce privește civilizația, cu țările mari din occident. Închiturile individuale sunt mai ușurînă călcate în picioare la noi, dar în ce privește libertatea și posibilitățile de muncă, putem primi comparația cu alte țări.

Să nu mai vorbim de Statele Unite unde numai intenția de a pătrunde în interiorul republicii e o problemă din cele mai mari, ne-am să se admittă tolerarea oamenilor ce ar vroii să muncească.

vreunii muncitor, funcționar ori profesionist englez. Astfel legislația muncitorească engleză pune din capul locului pe cetățenii Engliterei la adăpostul concurenței ori supraofertei lucrătorilor veniți de aiurea.

Ori cât de apt ar fi, un muncitor strein, nu va fi tolerat să și câștige existența pe teritoriul Mării Britanii pentru că guvernarea și-au gândit în primul rând la buna stare a conaționalilor lor.

În Franța chiar, țara tuturor libertăților, când sunt lucrători ori profesioniști francezi fără lucru, și un strein e întrebuințat în vre-o întreprindere, sindicatele fac adresă în regulă acelei instituții invitându-o să angajeze în primul rând pe cetățenii francezi.

Putem cita sumedenie de exemple și de cazuri precise din toate țările unde problema muncitorească a fost cercetată sub toate fețele și necesitatea protejierii muncii autorilor

impotriva eventualei invazii a streinilor, e recunoscută chiar de partidele avansate ale stângii.

LA NOI

Firește că la noi cazul nu e asemănător cu problema șomajului nu e atât de gravă ca aiurea. Dar în industrie, și mai ales în cele petroliifere, și în multe din bănci și instituții, numărul supușilor altor țări cari și-au găsit acț de lucru, începe să devie neliniștit pentru profesioniștii români.

Cu toate acestea proteste nu s'au produs și nici vorbă nu a fost de expulzări în masă așa cum scria presa engleză.

Poate în ce privește formalitățile de control ar fi de luat unele măsuri cari să împiedice vexațiunile inutile.

Intervenția Ministerului Muncii pe lângă Siguranța generală, ar putea avea darul să netezească multe din asperități.

În orice caz însă e o mare distanță dela afirmațiile gazetelor londoneze până la aceste modificări ale regulamentului controlului streinilor cari vor fi aprobate de toată lumea.

Volna

STREINII ÎN ANGLIA

În Anglia, cei cari vor să stea mai mult de două luni, trebuie să facă dovada că au cu ce trăii și că deci nu vor solicita locul

Iarăși febra minoritară

După sași au început să se agite și ungurii, trimicând Statului român somații sub forma unor moțiuni. Aceiași alternații și ni se satisfac cererile sau facem plângere la Liga Naționalilor, secția comisarului de poliție minoritară.

Noi am arătat că însemnă aceste gesturi inedit ale minorităților, o slăbire a Statului ca autoritate, ceia ce încurajează orice febră insurectă. Conducătorii minoritari vor să exploateze conștient favorabilă a strimtoriilor în care se află Statul român.

În politică nimic nu este nou, oricând poți găsi în istorie, arhiva documentară a poliției, tot ce vei crede ca inedit în viața școlară a omenirii. Oamenii își schimbă numai costumele lor și ale ideilor, rămânând de fapt și ei ca și gândurile lor aceiași, împrejurările identice provocând efecte similare.

Toate revoluțiile sunt la fel ca și toate agoniile de regim.

Cine a cercetat istoria imperiului roman către sfârșitul decadentei și-a putut explica prăbușirea acelei formidabile construcții: slăbise cheia de boltă, autoritatea centrală. Subista încă prestigiul Romei iar consulii nu mai erau decât haimanale puse pe o rapidă pripocoseală, iar împărații, decrepiți conștii de enunuci și curtezane, habar n'aveau de ce se petrece în cuprinsul vastului imperiu. Autoritatea romană agoniza, iar în orice provincie vasalii simțeau disciplina imperiului slăbită, o bufonă parodie a trecutului și primeaua curaj, chiar cutezau să amenințe Roma. Așa și-a început desăgrea imperiului. De aceia scotim foarte firească febra minorităților, febră ce se manifestă prin somații din polițetă numite moțiuni, când auto-

ritate Statului român este slăbită.

Liber este d. Vintilă Brătianu să vadă totul în bine, să-și ridice singur osanale pentru tot ceia ce a făcut pentru prosperitatea noastră economică și echilibrul politice interne. Și nu-i va fi greu să convingă nici factorul constituțional tare dispăt să se lase convins, ca o comisiune de examen față de un candidat cu mari potății.

Dar măhnitor este că realitatea nu este aceia din autoeogiul făcut de primul ministru.

În sine mult repetata amenințare cu plângerea la Liga Naționalilor nu are nici o consecință practică.

Dolofanul martir sas d. Rudolf Brandch propunea chiar printre altele să se treacă în jalba ce se va trimite la Geneva și la marea chestie a notarilor, de primărie, corupți. Vă imaginați marele consiliu al Ligii Naționalilor luând în discuție cazul agentului de percepție Găinaț, din comuna Fărlții trecut în jalba sașilor ca incorect? Să fim serioși, nici chiar leaderul în greutate (135 kgr. untură) al sașilor, d. Rudolf Brandch nu crede. Ceva însă pot avea ca urmări aceste plângeri minoritare: crearea unei atmosfere de neîncredere, de nesiguranță în ordinea legală a Statului român. Nimeni nu-și mai poate permite să trăiască izolat de viața internațională, nimeni nu se poate sustrage comunității popularelor.

În viața economică, d. Vintilă Brătianu a vrut să aplice principiul unei orgolioase izolări naționale, rezumată „prin noi înșine”. După aproape zece ani de experimentare a acestui principiu de singularizare economică, asistăm la o păgubito-

re batere în retragere, la un viraaj al întregii noastre politici economice și financiare.

Teoreticianul lui „prin noi înșine” d. Vintilă Brătianu s'a convins de absurditatea izolării de viața economică internațională. Cum ne-am putea sustrage dela obligațiile politice internaționale când noi ne rezemăm autoritatea hotarelor pe tratate internaționale?

Deci nu consecința practică a eventualelor plângeri minoritare trebuie să ne emoționeze, ci să ne preocupe permanent atmosfera internațională defavorabilă ce ne-ar putea-o determina.

Care-i însă în realitate situația minorităților? Este așa de rea încât să justifice toate moțiunile-somații? Nu. Dovada că noi românii cerem favoarea aceluiaș regim pentru românii din Jugoslavia și Bulgaria. Atunci? O săcălăie fără rost a unei birocracii stupide la care se adaugă și demagogia neucetată pe care o fac toate partidele în chestia minoritară.

Noi nu avem o politică de Stat față de minorități, o politică recunoscută și obligatorie față de toate partidele românești. Este posibilă o asemenea solidarizare a factorilor politici în jurul unei atitudini de Stat față de minorități? Nu, atâta timp cât raporturile dintre partide au tensiunea de războiu civil, tensiune provocată de un guvern ne ratificat de voința acestor țări. Numai un guvern fără contestații electorale poate încerca un acord al partidelor în stabilirea unei politici de Stat față de minorități.

Atunci febra minoritară ar înceta fiindcă n'ar mai fi alimentată de inconștienta demagogie a partidelor românești.

Pamfil Șeicaru.

Statuia lui Eminescu

Subliniam într'un articol trecut lipsa neplăcut infățișătoare a unei statui a Independenței, când în schimb monumente de ale eroilor ultimelor încercări se înalță mareș și falnic în atâtea sate și orașe.

Inechitatea acestui fapt izbește pe oricine. Și ea trebuie să fie curmată până în anul 1928, când se va sărbători centenarul a marelui bătaii.

De data asta, așa cum au făcut și alții, însemn aici întristătoare constatare că pe când omenilor politici, adesea fiind chiar în viață, li se sfințește lauda în piatră, cei mai mulți din iluștrii fii ai pământului românesc, morți cu stema ignorării pe frunte, n'au nici cel puțin cruci pe morminte. (De ce-am mai vorbi de statui când ele nu se descoperă decât pe drumurile ce pornesc din cluburile politice).

Eminescu, cel mai mare poet al țării, n'are statuie, iar mormântul lui e lăsat doar în seama vremii, care-l ocrotește stătuificându-l și desființându-l. Caragiale, Titu Maiorescu, Odobescu, Bălcescu și atâția alți desăvârșitori ai scriurii române, deasemenea n'au nici căciulă chipul rptonjuit în bronz.

În afară de premergătorii culturii românești: Heliade Rădulescu, Asachi, Gh. Lazăr, etc. cărora o generație recunosătoare le-a imortalizat amintirea, după această generație nu s'au mai ridicat statui decât de către cluburile politice și bineînțeles numai scriitorilor în bune relații cu ele.

Lucrul e adevărat și tocmai fiind-că în el e cuprins un crud adevăr, obrazul ne e biciuit de nuiana rușinii.

Ce diavolesc lucru că partidele politice nici după ce scriitorul a trecut în eteric nu-i iartă asprimea condeiului și faptul că nu s'a căciulit în fața-lea după o pâine!

Guvernele regatului nu sprinjinesc pe maeștrii penei de găscă cât aceștia sunt în viață. Cu atât mai puțin o să contribuie la alcătuirea unor statui, când scriitorul nu mai poate întunece dispoziția celui ministru burta-verde deacolo din adâncimea pământului.

Ah! Concepția partidului liberal asupra culturii naționale!

Dar dacă cei cu insigna oficialității butonată pe nas nu se sinchiesc de treburi ca cea pomenită mai sus, se găsesc în schimb oricând oameni cari să-și dea banul (poate singurul în pungă) pentru o mistrie de tencuială bună la zidirea bustului unui scriitor. Oameni nevioși la buzunar, dar largi la suflet; oameni fără cultură, dar cu simțiminte inobilate la soarele dragostei de țară și frate mai vrednic, aceștia știu să preiașcă valoarea unui scriitor. Ciudat, nu? De vreme ce aceasta ar trebui să fie socotela intelectualilor? Dar între felul cum știu profesioniștii cărții să cinstească memoria scriitorilor și modul cum săvârșesc litanii morților cei sărmănuși la creer, pe care preferi iubite cetitor?

Punem în față un caz elocvent. Pe lista de subscripție a

unui ziar, bani ce vor ajuta la ridicarea unei statui lui Mihail Eminescu, figurează și „șofeurii de autotaxi din piața Ateului”, cari s'au înscris cu suma de 1050 lei.

Gestul șoferilor e impresionant și atingător pentru îmbogățirii de război și pentru toți cei cari își bat joc de bani, avându-i.

Nu simții cum vă crapă obrazul de rușine, voi toți ghițuții? Nu vă vine a înclina fruntea în fața sublimei fapte a unor proletarii ai uleiului?

Dacă alții, obligați s'o facă, nu eclerează nimic pentru statuia unui oarecare Eminescu, în schimb dă poporul. Cu atât mai bine. Eminescu a ieșit din popor și pentru țară. Națiunea să-l îmbrățișeze. E at ei.

Lorin Popescu

Rezistența la Prahova

Ingerintele săvârșite cu prilejul alegerilor județene din Prahova de către oficialii liberali s'au constatat cu cîntîm că rezistența cetățenească n'a servit la nimic și că guvernul a reușit, aplicînd învochitele sisteme, să-și scoată din urnă candidații.

Pentru aceste nenumerate mijloace cu cari guvernele văduve de popularitate își creiază majorități ajost și acela al izolării comunitelor cu organizații puternice ale opoziției, comune pe care un medic primar complice le declară din oficiu contaminate de boli contagioase.

Organizația național-ștrănistă din Prahova, n'a găsit împotriva arbitrarilor hotărîri a medicului s'armă de rezistență cetățenească și a hotărîri deroa lui în judecată.

Îată leacul tuturor relelor: Justiția!

Când ofișerii de jandarmă, medicii, pretorii ori primarii, vor să ca ațele lor abuzive nu vor fi acoperite cu suza ordinului prelectorial, ci vor merge în fața judecății pe baza de texte precise de lege, nu vor mai îndrăzni să „reclitic” voința alegătorilor, să stăloască în bătaie, să mintă, ori să furc urnele!

Nu va mai îndrăzni nici un conducător de serviciu sanitar județean să declare comune întregi contaminate de boli contagioase ca să împiedice partizanii opoziției să voteze — când se va ști că justiția pedepsește cu asprime abuzul.

Când se va ști... Deocamdată dăți-ne voe să ne recăpătăm, în minte, toate sfârșiturile de procese de asemenea natură. Nu ne atingem de imparțialitatea bine cunoscută a magistraturii, — d gîndindu-ne la metodele noi puse în practică de mulți așteptata „rezistență cetățenească”, sîmbîm mai dinainte de cruda decepție ce-o vor avea cei ce au dat în judecată pe medic pentru că a făcut jocul guvernului.

I. V.

Problema bacalaureatului

Iar vinovații...

de PAUL I. PAPANOPOL

Recitarea articolelor mele astfel intitulate m'a determinat să adaug cele de mai jos. Firește că, la cauzele arătate s'ar putea alătura atâtea altele. Valabilitatea lor va fi fost desigur judecată și verificată de cetitori în genere și de aceia dintre ei cari (în calitate de profesori examinatori, candidați, elevi s'au părinți) vor fi avut ocaziunea să le cunoască. Cum abandonarea lor nu e o imposibilitate (noua lege se pare că pășește, din unele puncte de vedere, în acest mîntuitor sens), se vede dela sine cum poate veni îndreptarea.

Până atunci însă, pentru ca această problemă care a pasionat așa de mult lumea românească deprinsă să meargă totdeauna la sigur, să fie mai aproape de completa ei rez-

olvare, la cauzele arătate, vom mai alătura:

Actualul (adecă acela de până în Septembrie 1928) sistem de promovare. Și aici un sumar istoric: până în anul războiului trecerea dintr'o clasă într'alta se făcea mai greu. Două condițiuni, în special, provocau această greutate: media, cel puțin 5, la toate materiile, pe ultimul trimestru; media 6 — la unele obiecte — așa zise principale sau de specialitate.

Războiul, cum era, dealtfel, și natural, a determinat și aici schimbări radicale care se pot rezuma numai în abrogarea condițiilor de mai sus, dar înlăturarea de-a ntregul a unor materii și prin așa numitele promovări cu proces-verbal. Nu vreau să acuz pe nimeni, dar mi-aduc aminte că, într'un an

(1920, dacă nu mă'nșel) se încerca suprimarea corșelor prin promovarea în masă a tuturor elevilor cu insuficient la două materii. Firește, lucrul, atunci, a bucurat. N'o să mi se lea în nume de rău însă, dacă, făcînd un ușor calcul, am să constat că elevii, trecuți atunci așa, au căzut pe capete la bacalaureatele din 1926, 1927, 1928.

Natural, că acestui sistem prea liber (deși fusese instituit de ministrul P. Negulescu) i-a urmat altul ceva mai restrictiv, care s'a definitivat prin „legea modificatoare din Martie 1925”.

Ce reveniri aduce această lege?

1) Intocmește vechiul examen de absolvire a clasei a IV prin altul de admitere în clasa a V-a;

2) introduce examenul de fine de an — numai în cursul superior; în fine;

3) readuce, sub altă formă, examenul de bacalaureat, devenit, de astă dată, mult mai ușor și mai sumar:

Desigur: un început, chiar: un

Cred că pentru o ameliorare a

examenului de bacalaureat, i-ar trebui adăogat:

4) generalizarea examenelor de fine de an, natural: sub o formă mai ușoară, la tot liceul. Aceasta din două motive:

a) pentru că toți elevii să învețe toate lecțiile, zi de zi și oră de oră;

b) pentru că unul dintre cei căzuți să se poată salva.

5) media depe ultimul trimestru să fie, la fiecare materie, cel puțin 5 (cinci). Aceasta îi va face să învețe la sfârșitul anului ca la început, nu ca astăzi când sînt promovate cu notele următoare: 7 (4. I), 5 (4. II), 3 (4. III).

6) atît la conduită, cât și la frecvență să se dea elevilor note reale, nu ca astăzi, când, deși se lipsește pe capete, iar elevii se promovează, fără să adogă că la facerea situațiilor, nu se ține de loc socoteală de purtarea din cale afară de revoltătoare a unor.

7) Elevii dovediiți cu vîrți prea grave (și aici ar intra perfect, toți cei cari copiază) să fie eliminați fără miță din toate școlile statului

și particulară. E, recunoscut, o manieră foarte, dar e o manieră salutară.

8) În fine, la unele materii, să se ceară chiar media 6 (sease).

Și pentru desăvârșirea operei pretind examene serioase, mai ales de admitere și particulară. Obligațivitatea celor dintîi, chiar dacă numărul înscrișilor e mai mic decât al locurilor și desființarea claselor rămase astfel fără elevi.

Și la examenele particulare: interzicerea transferărilor de elevi, examinatorii să fie todeauna calificați, la examene să asiste un delegat al autorității centrale, desființare lui „două clase într'un an” Natural că aceste măsuri ar avea ca urmare gruparea candidaților pe centre mai mari.

Și, poate, ar fi deajuns — dacă n'aș avea, de adăogat așa numitele promovări exceptionale, de care a mai fost vorba.

Amintesc un caz: un elev al meu, foarte slab, ajunge, cu chiu cu vai, în clasa a VII. Rămăs corișgent — toamna se prezintă nepre-

gătit. Îl las repetent. Era prin anul 1926. Prin nu știu ce intervențiun obține un nou examen, deastădată avînd ca examinator un profesor nelicentiat.

Trece în clasa a VIII, promovează și pe aceasta. Ajuns însă la bacalaureat, cade în fiecare sesiune.

Și acelaș lucru se întâmplă cu majoritatea candidaților ajunși — în pragul bacalaureatului — prin astfel de mijloace. Uciorul care e mers deatîtea ori la apă, acum se sparge...

II

Și o altă cauză tot atât de importantă. Se vorbește mereu de programele prea încărcate. De curînd chiar un coleg s'a grăbit să propue unele reduceri. Altul, pentru care am toată stima, deși mă văd pus cam des în trista poziție de a-l contrazice, declară deschiț că programul bacalaureatului la limba română e exact o copie a celui al ce se cere candidaților la profesorat. Și exclamă: de ce nu

(Continuare în pag. 11-a)

CARNETUL ZILEI

Curiozitățile presei | Trei milioane pe săptămână

Atata câștigă scriitorul englez Edgar Wallace

Negreșit, scriitorul cel mai cunoscut astăzi este englezul Edgar Wallace, autorul înspăimântător de fecund, al unor interminabile romane de aventuri și piese de teatru senzaționale.

Edgar Wallace scrie atât de repede, încât, deunăzi, când a plecat la Berlin să semneze un mare contract cu editorul său german, la Londra circula următorul spirit:

— Cât săvâște Wallace la Berlin? — Pufin. Cam timp de 2-3 romane și 3-4 piese.

În Westend, la Londra, chestiunea câștigurilor lui Wallace este un subiect curent de conversație. Chiar scriitorii povestesc într'un articol, recent apărut în „Daily Mail” că a desena e întrebare: „Cât câștigă pe an?” la care are obiceiul să răspundă cu o contră întrebare: „Dar d-ta?” primind invariabil aceeași replică necăjită: „În orice caz, căi d-ta nu!”

Wallace este, de altfel, și un excelent administrator al operelor sale. Piese de teatru și le reprezintă, pe cont propriu, în săli închiriate și cu actori angajați de el însuși.

„Am lucrat destul pentru alții”, scrie Wallace, în scelas articol menționat mai sus — cred că a sosit vremea să lucrez și pentru mine. Cu „The Ringer”, una din piesele mele de mare succes, directorul teatrului a câștigat 400.000 mărci. Eu numai 120.000.

„Numai” adică abea patru milioane — cu sute de mii de lei! — Conducerea administrativă a teatrelor lui Wallace o are soția lui, o excelentă „businesswoman”.

În clipa de față, la Londra se reprezintă în serie, cu casa închisă, trei piese ale lui Wallace în trei teatre diferite, în timp ce trei companii de turnee cuceresc Anglia cu altele trei piese ale autorului director. Când treburile merg bine, Edgar

Wallace câștigă numai cu teatru 3-4000 lire sterline pe săptămână, adică aproximativ două milioane în mătate până la trei milioane jumătate de lei! Se mai adaugă în plus venitul romanelor, navelor, articolelor de gazetă și filmelor de cinematograful.

Edgar Wallace a scris până acum 140 de romane, 16 piese și vreo 40 de nuvele și povestiri, toate împreună alcătuind impresionantul total de nouă milioane de cuvinte!

Wallace s'a întors de curând din vacanțe, și se vaită pe toate drumurile: „Sunt un leneș. Patru luni n'am făcut nimic și la sfârșitul lui găsit trebuie să am gata o dramă. I-am găsit subiectul, și sper până în octombrie să termin!”

Un editor povestește că l-a cunoscut pe Edgar Wallace, într-o zi, un roman de 70.000 de cuvinte, Wallace s'a pus pe lucru, dictând unei stenografe câte 17 ore pe zi. Luni la prânz, romanul „Contesa fatală” era gata. Cu mai mult a lucrat la romanul „The Gunner”, aproape două luni, și drept că între timp, începuse un al doilea roman și terminase două piese de teatru.

Nuvelele le scrie dintr'odată, și dimineața, până ce-l se aduce deșul, fie seara înainte de culcare.

Știri artistice

„MORITZ... boxer” va fi mare lovitură a stagiunii pe una din scenele din Capitală.

Revista „Ca la mama acasă” Măcașă de Integru ansamblu compusă din Pizone-Kanner face șali până la ultimul loc la teatru „Că la”.

Conferințele Ateneului „N. Iorga”

Azi 22 Octombrie 1928
OPERA ROMANĂ: Lakme și Pătrășcuța

TEATRUL NAȚIONAL: Multe și multe pentru nimic cu d-nele M. Zlateanu, Corcioi, Danielopol și d-nii Builinski, Băitășanu, Dușulea, Sărbu, Săvulescu.

TEATRUL REGINA MARIA: „Bănuț prințul Negru” cu d-nele I. Sturza, Solomon și d-nii T. Bulădăra, Storic, Maximilian, Finț.

TEATRUL MIC: (matineu și seara) Nuntă cu repetiție cu d-nele I. Caler, Wauvrina și d-nii L. Liveșcu, Fintescu, Timică, Ghilbercu, M. Constantin.

TEATRUL ALHAMBRA: Prințul Zamora, Cutava Barozzi și Leonard, Chaznel, R. Iassy.

TEATRUL INTIM: (matineu și seara) Amantul de carton cu d-nii Hareș și d-nii Toneanu, Lester.

CINEMA SCALA: Revista „Ca la mama acasă” și filmul „Călcarea unei ducese” cu Irene Rich.

CINEMA TRIANON: „Anna Karenina” după romanul lui Tolstoi, cu John Gilbert și Greta Garbo.

CINEMA ODEON: „Sung” cu Ann May Wong.

CINEMA M. VOICULESCU: „O țărâniță în pielea goală” cu V. Brzeanu, Elena Rada, V. Chiră, Dețian etc. pusă în scenă de S. Eliu și filmul „Favorita Mahardjaha lui” cu Gunar Toinescu și Karla Bell.

CINEMA ELITE: „România tulării” cu Werner Fuetterer și Vera Schmitterlow.

CINEMA LUX: Președintele cu Ivan Mosjukin.

CINEMA SELECT: „Eu sunt Suzy Sazonov” cu Anny Ondra, Malcolm Tod și Gaston Jacquet. În coșpietare: Jurnal și comedie.

CINEMA CAPITOL: „Venetiană” (Buze otrăvite) cu Raquel Mella adaptarea muzicală de I. Nonna Otescu.

CINEMA BOULEVARD-PALACE: „Eu sunt Suzy Sazonov” cu Anny Ondra, Malcolm Tod și Gaston Jacquet.

CINEMA LIPSCANI: „Privighitoarea amoroasă” cu Evelyn Holt Henry Stuart, etc.

CINEMA MARNA: „Grădina în Alai” cu Ivan Petrovitch și Allan Terry.

Spectacolele zilei

Azi 22 Octombrie 1928
OPERA ROMANĂ: Lakme și Pătrășcuța

TEATRUL NAȚIONAL: Multe și multe pentru nimic cu d-nele M. Zlateanu, Corcioi, Danielopol și d-nii Builinski, Băitășanu, Dușulea, Sărbu, Săvulescu.

TEATRUL REGINA MARIA: „Bănuț prințul Negru” cu d-nele I. Sturza, Solomon și d-nii T. Bulădăra, Storic, Maximilian, Finț.

TEATRUL MIC: (matineu și seara) Nuntă cu repetiție cu d-nele I. Caler, Wauvrina și d-nii L. Liveșcu, Fintescu, Timică, Ghilbercu, M. Constantin.

TEATRUL ALHAMBRA: Prințul Zamora, Cutava Barozzi și Leonard, Chaznel, R. Iassy.

TEATRUL INTIM: (matineu și seara) Amantul de carton cu d-nii Hareș și d-nii Toneanu, Lester.

CINEMA SCALA: Revista „Ca la mama acasă” și filmul „Călcarea unei ducese” cu Irene Rich.

CINEMA TRIANON: „Anna Karenina” după romanul lui Tolstoi, cu John Gilbert și Greta Garbo.

CINEMA ODEON: „Sung” cu Ann May Wong.

CINEMA M. VOICULESCU: „O țărâniță în pielea goală” cu V. Brzeanu, Elena Rada, V. Chiră, Dețian etc. pusă în scenă de S. Eliu și filmul „Favorita Mahardjaha lui” cu Gunar Toinescu și Karla Bell.

CINEMA ELITE: „România tulării” cu Werner Fuetterer și Vera Schmitterlow.

CINEMA LUX: Președintele cu Ivan Mosjukin.

CINEMA SELECT: „Eu sunt Suzy Sazonov” cu Anny Ondra, Malcolm Tod și Gaston Jacquet. În coșpietare: Jurnal și comedie.

CINEMA CAPITOL: „Venetiană” (Buze otrăvite) cu Raquel Mella adaptarea muzicală de I. Nonna Otescu.

CINEMA BOULEVARD-PALACE: „Eu sunt Suzy Sazonov” cu Anny Ondra, Malcolm Tod și Gaston Jacquet.

CINEMA LIPSCANI: „Privighitoarea amoroasă” cu Evelyn Holt Henry Stuart, etc.

CINEMA MARNA: „Grădina în Alai” cu Ivan Petrovitch și Allan Terry.

În timpul revoluției a apărut în Rusia un ziar tipărit pe foite de țigară!... În Turkestan, exista pe vremuri un fel de gazetă, scrisă pe coji de ouă!... Nu mai departe decât în ultimul sezon balnear, într-o localitate din Franța, se oferea vîilegiaturistilor, ca se duceau la baie, un ziar tipărit pe... stergărele!... După lectură, fîcută în baie, cititorul se lua de ziar, ca să-și usuce trupul!...

La Baltimore, în America, un cofetar scoate o gazetă, scrisă cu ciocolată, pe felii subțiri de zahăr. După citirea ziarului, cumpărătorii îl puteau mânca, fiind foarte bun la gust!...

Dealții în America există cele mai stranie curiozități în materia de presă. — La New-York, de pildă, trăiește în libertate un profesor, care publică o revistă în... limba oănilor!... Revista e scrisă în litere latine, dar cuvintele sunt alcătuite din strani și incompreensibile potriviri de sunete, pe care, după părerea directorului revistei în chestie, numai oănilor le pot înțelege. Partea noștră e o revistă care are tiraj de câteva mii, îndrăgostite de călătorii lor, le cumpără și le citește cu glas tare publiciștii, convinși că lighioanele pot înțelege perfect tot textul!...

Tot la New-York mai există „Ziarul iubitorilor de molii”, apoi „Gazeta pentru oamniți care sfo-

raie noaptea”, „Revista dușmanilor omenirii”, „Buletinul societății dușmanilor umbrelei”, și alte asemenea bascozii americane.

Cea mai stranie publicație periodică apare însă la Londra, cu titlul „Gazeta pentru lupii împotriva cîinilor”. A fost întemeiată de un englez nebun — sau cine știe? — care-și luase drept scop în viață exterminarea acestor fel de pîlării. La moartea lui a lăsat prin testament imensa-i avere unui nepot, cu obligația însă de a se continua apariția gazetei.

Nepotul, de dragul moștenirii, se execută și odată pe an scoate regulat „Gazeta pentru lupii împotriva cîinilor” în... trei exemplare!... Un exemplar își păstrează directorul, unul îl trimite spre justificare tribunalului, iar al treilea merge la „British Museum”.

O gazetă care apare și mai rar este „Illuminated Constellation”, care este odată la o sută de ani în America, și anume la fiecare centenar al proclamării independenței Statelor-Unite. Până acum a apărut un singur număr, la 1876, cel viitor urmînd să iasă la 1976. Nu se vinde cu numărul, ci se fac numai abonamente. Abonamentul pe o sută de ani costă 60 de dolari; la un abonament pe o mie de ani se face reducere: numai 600 de dolari. Și s'au găsit 28.000 de americani, care s'au abonase!

Dela Teatrul Intim

Din cauza unor angajamente anterioare, d. Costică Toneanu, directorul Teatrului Intim, se vede nevoit să suspende seria comediilor „Amantul de carton”.

Ultimile spectacole au această pită și au loc până Joi 25 Octombrie cîr. Vineri seara are loc a doua premieră a stagiunii. Se va juca o comedie care a avut un succes formidabil pe scenele apusene: „Mozart... Boxeur”, 3 acte de Schwartz și Mathern (autorul celebrei comedii Moritz al doilea, în care d. Toneanu a avut o strălucită creație).

În rolurile principale vor apărea d-nele: Marietta Rareș, Sanda Tărașu, Maria Volintaru, S. Pleșaru, etc. și d-nii: Costică Toneanu, Leon Letter, G. Caruss, N. Stroe, I. Brătulescu, etc.

CONFERINTE SIONISTE
Dr. Nachum Goldman din Berlin, care are o misiune din partea conducerii organizației mondiale radicale sioniste, să corecteze la noi mișcarea sionistilor radicali, va ține mai multe conferințe în orașele: Ploiești, București, Galași, Bacău, Iași, Doroboi și Cernăuți.

El va ține conferința în sala „Tomis” despre „Evoluția sionismului”.

Pentru a se stabili programul de lucru al organizației sioniste pentru anul viitor, s'au convocat la Iași o conferință pe zilele de 21 și 22 Oct. cîr.

Se așteaptă că dela Iași să pornească o puternică mișcare pentru viitor.

S'au trimis circuliari secțiilor sioniste în vederea conferinței de la Iași, care are loc în prezența delegatului central sionist din Berlin, dr. N. Goldman.

Se crede că va fi o importantă demonstrație a radicalilor sionisti.

În București, d-l dr. Goldman va ține conferințe și la societatea studenților evrei „Homonaec” și la reuniunea organizației „Femelle Evreice”.

O nouă gazetă artistică
În prima jum. a lunii Noiembrie va apare „PREMIERA”, mare bazar săptămînal, ilustrat, de teatru, cinemă, plastică, muzică, sport, modă, etc., avînd colaborarea celor mai distinși gazetari din țară și străinătate.

DRAGOSTEA UNUI TOREADOR SAU FARMECUL SEVILLE
de CARLOS REYLES

— Nu-l omori, Paco! Nu-l omori, bandit! strigă ea ca o nebună.

Paco strîngea merou; Pitoche se zbătea.

Deodată Paco deschise brațele, genu într'un plîns surd și căzu pe spate. Țiganul se uita la Pura fără a îndrăzni să-și creadă ochilor; ea îl privea la rîndul ei ca o demență tragică, ținînd în mîna cuțitul pătât de sînge.

— Cum! tu, Pura, tu? spuse el înțelegînd.

— Oh! Dumnezeule, ce am făcut? spuse ea cîntîndu-se.

Pitoche o susținea, și astfel colaboră scara, în momentul în care un om, înfășurat în cap și furia în cabinetul în care toreadorul zăcea fără simțire.

Pura se deșteptă, cu gîtul uscat, cu inima strînsă. Ea se credea scăpată dintr'un coșmar teribil. Deschise ochii mari, făcînd o sforțare, încercă să pue ordine în idei. Această cameră joasă, sărac mobilată, nu era a ei. Pe o masă de brad, albă, acoperită cu mușama, văzu o sticlă cu rachiu și două pahare grozolane. Înfundat într'un fotoliu roșu, Pitoche dormea, cu gura căscată, cu părul lipit de fruntea transpirată. Pura îl privi câteva momente, fără ce să Ștealeagă. Apoi, scotînd un strigăt, își acuzase capul în mîini.

Pura vîzîndu-l plîngînd se înduioșă:

— Iartă-mă, Pitoche!

— Iubeste-l, dar nu mi-o mai spune! pentru că și eu iubesc dar sufer. Cine ar fi crezut Pura că din cauza ta am să ajung în halul ăsta. Nu mă mai recunosc. Mă eșec în silă. Bălestată ești fie laptele care m'a hrănit!

Și ridicîndu-se începu să se lovească cu capul de pereți. Bău apoi un pahar mare de vin, și se așeză din nou Pura nu știu ce să-i spună. Tăcînd multă vreme, el cu ochii în tavan și înghițîndu-și la crimă.

— În loc să ne disperăm am face mai bine să ne informăm de ce se mai petrece, spuse Pitoche. Mă cutî înăi la cafeana, fără a avea aerul că știu ceva, și apoi la casa jabanilă. Ce crezi tu? Trage zăvorul și dacă bate cineva nu deschide.

— În incheia vestonului, își aranjă părul, și eși. Când pașii nu i se mai auziră, Pura coborî repede din pat, își refăcu repede toaleta, căci dormise îmbrăcată, se înfășură în șal și se repezi la ușă. Dar când să stingă lumina, îi fu frică să iasă singură. Intorcîndu-se în

napoi, se lăsa să cadă pe fotoliu de molton.

— De astăzi, iată-ne mai mult oricînd legați unul cu altul, mă zise ea repetînd fraza lui Pitoche. Și uitîndu-și un moment spaimă se întrebă până cînd soarta o va ține legată de fostu-i amant. Mă turisîndu-și că pentru un moment ea avea nevoie de el, că nu va avea puterea să suporte singură greaua povară a crimei, ea măse ră greutatea situației ei, cînd a cesta se întoarce, ea se arătă albe de sălbatecă și de aspră — încă lui Pitoche i se părea că are ală femeie în fața lui, cu totul necunoscută.

— Ce este? întrebă Pura cîndău-se dintr'o săritură. Și mă marcînd aerul satisfăcut al cîntî rețului, ea adăogă, cu obrazul lîminat de o speranță: — trîncește Vorbeste, dar vorbește!

(Continuare în No. viitor)

Profesoară tânără germană

caută post de pedagogă la Internat de fete sau familie bună română pentru conversație cu copiii. Oferite la Hermes S. A., Sibiu, strada Regina Maria, 57.

Pensiunea de familie (GRANT)

reputată de 15 ani, ca cea mai bine îngrijită, atât pentru locuința curată cât și masa aleasă, s'a mutat STRADA CAMPINEANU No. 4 în fața Teatrului Național. Inchiriază camere confortabile, cu pensii complete. Se primesc și externi la masă.

Bărbații!

Înlăturăți impotența fără medicamente prin „Amor-Star”
Prospecte se trimit discret și recomandat contra Lei 20. Adresați „AMOR-STAR” Căsuța poștală 47, Buc.

Constantin Socaciu

magazin special de rufărie bărbătească a redus prețurile și s'a mutat în strada Câmpineanu No. 1. (Teatrul Național).

NU VA NEGLIJAȚI DENTURAI
EXECUTA CEL MAI PERFECT
HIGIENA DENTARĂ
3 CABINETE ULTRA-MODERNE
BUL. SIBIENI 17, Etaj I (CASA RADIVON) Tel. 302/38

NU UITATI!
COMBATEȚI SIGUR
GUTURAIUL
MIGRENA
NEURALGIILE
numai cu originalul RACEAIA
DIANA
FRANZBRANTWEIN
FEMEI-VĂ DE SUROGATE

Mantouri de Blană Lei 6750
din CANIN, MARON și NEGRU
de pețit gris Nutria, astrahan, vizon, executat după crolată individuală. Căpșușit cu mătase
A nu se confunda cu mărfuri de lagăr
Lutru Biberet 11.000
Nutriett 14.525
Karakul Blond 14.750
Blănăria Teatrului Național, Blănăria Franceză
Str. Câmpineanu No. 1 Pasaj. Vilagros No. 14

Paturi de Fer
Paturi de Bronz
Paturi de Copii
găsiți la
Fabrica de Mobile
Sulman Marcus
68 Str. Sftii. Apostolii

CEL MAI NOU PREPARAT
CEPHALO
MARCA DEPUSA
CALMEAZA IMEDIAT
DURERI DE CAP DURERI DE DINTI
NEURALGII. GRIPA. REUMATISM.
LUMBAGO. DURERI MENSTRUALE.
DE VANZARE LA FARMACIILE SI DRUGHERIILE
DIN TARA SI STRAINATATE

Fabrica de sobe
DE FAIANȚĂ
fondată 1900
IOSIF RONNA
BUCUREȘTI
Calea 13 Septembrie No. 185
(Casă proprie)
Execuțăm orice lucrare atîngătoare în această branșă
Lucru solid și exact
După ultimele modele. Prețuri avantajoase

REGINA MARIA
BUCUREȘTI - 47 STR. LIPSCANI 47
CARMOL
ESTE
CEA MAI BUNA FRICTIUNE
LA
GRIPA REUMATISM
MIGRENE NEURALGII
DEPOZIT GENERAL
STR. ENCHINȚA VĂCĂRESCU 5 - BUCUREȘTI

Afaceri liberale la granița de Vest

Statul cumpără mine dărăpănate. Intre d. Teofil Dragoș și ministerul Industriei

BAIA-MARE. — Ca instituțiile alimentare ale partidului liberal sau ale partizanilor săi, sunt așa zise, prin comercializarea instituțiilor prospere ale statului, dovada se-o furnizează pregătirea fuziunii S. R. D. cu N. F. R. Vorbim în pagina I de dedesubturile și rostul a acestei fuziuni. Acțiunea desvâului un alt caz ce face obiectul discuțiilor între d-nii Teofil Dragoș (marele român de ieri în slujba ungurilor, azi fruntaș liberal, deci patrioț) și Pocol Alexa, primarul orașului Baia-Mare, de o parte; Ministerul de industrie de alta; și cari au de scop cumpărarea de către acesta din urmă a unor mine foste suferite oândva, proprietate d-lui Pocol Alexa.

GOANA DUPA BANI
D. Pocol Alexa a fost naționalist liberal cîndva. Dar a trecut la liberali, convins de d. Teofil Dragoș că așa va căpăta un împrumut mai puțin la Banca Națională, spre a-și plăcea situația minelor slăbite și a finanțelor compromise, încă de pe vremea Ungurilor, cînd a lărgit blazonul de baron. Ba, mai mult, la alegerea generale s-a pus și candidatura pentru un loc de senator. A reușit să cadă cu succes. Acum ce să facă bietul Pocol Alexa? A dat fuga la București să poată obține împrumutul. Și, ca un gospodăruș, s'a gândit că nu e bine, nu stă frumos unui primar să călătorească, pentru interesele sale, decât în contul comunei. De aceea drumurile făcute la București, reprezentînd suma de 60.000 lei la aproape, le-a trecut la chestiunile municipiului ca dîruire de deplasare, în interesul cetățenilor. S'a întîmplat ca cei dela Banca Națională să nu aprobă împrumutul de 5.000.000 cerut.

LA MINISTERUL NAȚIONALIZĂRIILOR
Credem că d. Pocol Alexa, ajutat de inteligența periculoasă românisă, a d-lui Teofil Dragoș, a deșertat? El, așa! Nu de geaba s'a spus că statul, adică țara, plătește goaba liberalilor. Au oferit mina de aur, fără aur, a d-lui primar din Baia-Mare, ministerul de industrie și comerț pe suma de 6 milioane, susținînd oferta pe lângă valoarea minei și cu considerente de ordin politic liberal.

Ministerul admite principalul. Și o comisiune este trimisă la fața locului. Cercetează și cu multă bunăvoință, evaluează mina la cel mult, suma de 1.000.000 lei. Așa au apreciat d-nii din comisiunea de evaluare. Experții geologi, însă, au afirmat că nu face nici atât: că e fără valoare, față de minele statului din vecinătate la cari urma să fie anexată mina d-lui Pocol Alexa.

Dar nici d. Pocol, nici d. Dragoș n'au dezarmat: cine poate obliga ministerul să fie cont de părerea specialiștilor? Cu această credință d-nii liberali au venit la București să insiste la minister pentru încheierea tranzacției. Și trei săptămîni au stat d. Pocol și d. Dragoș la București, aducînd în sprînjul ei, necesitățile partidului liberal în orizontul țării. Și timp de trei săptămîni, zilnic telegrafau bătea la Baia Mare un mesaj pentru casa primarului: nu mă întorc la voi pînă nu îmi isprăvă.

Acum primarul e la Baia. La Baia este și d. Dragoș. Dacă au făcut ispravă rămîne să vedem.

COR.

Dela uniunea micilor industriași
Direcțiunea generală C. F. R. a acordat — în urma intervenției comitetului general — Uniunii generale a micilor industriași o reducere de 50% pe C. F. R. în vederea congresului general ce mica industrie îl va ține în zilele de 26 și 28 Octombrie a. c. în orașul Ploiești.

Toți micii industriași, membri ai Uniunii, sunt rugați a se adresa pentru obținerea certificatelor de călătorii cu reducere pe C. F. R. președinților filialelor respective și membrii Uniunii din Capitală se vor adresa secretarului Uniunii în fiecare zi de lucru dela ora 8 la 12 și dela 4 la 7 p. m. pînă în seara zilei de 25 Octombrie a. c.

Anchetele noastre culturale
Școala de arte și meserii din CAREI
— Dela Redacția noastră din Oradea —

Trecînd prin Carei, lectura unor articole defăimătoare, m'a făcut să-mi îndrept pașii spre școala de arte și meserii. O fi așa cum s'a scris? Analizăm de mînu! Cunoaștem chiar unele eforturi cari într-o cîmăna convingeră că cele scrise nu puteau să aibe la bază realitatea. Și în fost mulțumit că nu m'am înșelat. Tîndrului director al acestei școli, d. L. Rădescu, m'a întîmpinat înțelegător.

— Nu fug de o anchetă. Și-ți mulțumesc că ai venit. Ancheta unui guvern o primesc cu toată ardore. Te rug să cercetezi totul și să scrutezi pretutîndu-te. Și să nu crîmă. Te vei săvingea și v'îi un rîu s'a încuibat încă, între zidurile acestei instituții create din sîrăcie. De altfel am cerut și o anchetă, domnilor de cari de-șed.

Am pornit-o. Localul în care este înălțată școala e impropriu. Nu-i în via directorului însă. Sforțările lui, au dat și o arăpă din localul subprefecturii. Impărțită, în ateliere și aci și dîncolo, și cu dormitoare la fa, poate merge. Bineînțeles nu strălucit. Din nimica însă, munca neobosită a unui tîndr preceptat a realizat destul. Directorul se agită mereu și va reuși cu toată supărărea unora din autoritățile superioare. Va reuși elci nu e priplit.

După ce am trecut în revistă integral local, care strălucese cu atenție și rînduială, m'am oprit mai mult într-o sală unde rîmășiegea unii expoziții, m'au reținut. Un dormitor, un birou pe care l'ar învidia și cele mai artistice ateliere de tâmplărie cu tradiție veche, rame și casețe de un gust desvâvărit în lemn și metal, lămpi pentru noptiere și stelașe

In ajunul procesului Karatsony

In jurul vizitei unui înalt magistrat. Tăranii vor pierde procesul. Povestea unui jurnal al consiliului de min și ri și al unui contract de arendare

TIMIȘOARA. — Peste cîteva zile se va judeca în fața comisuniu județene din Timiș-Torontal, apelul țărănilor din Partos, în contra deciziunii ministerului de agricultură, prin care contelui Karatsony i se acordă terenul ce aparținuse îndreptățiților.

Cu această ocazie suntem rugați a reveni asupra informațiunii noastre ce am dat-o la timp, arătînd că rezerva fusesse vizitată de d. consilier Romano dela Inalta Curte de Casajie. Intr'adevăr, d. consilier a vizitat rezerva, însă, în ceea ce privește acțiunea contelui Karatsony, d-sa nu s'a exprimat nici o părere favorabilă contelui sau țărănilor.

Nici nouă nu am vrut să înștinuăm ceva insidios. Dar pe piața Timișoarei, alții — și se înțeleg cine — au pus în circulație zvonuri menite să influențeze justiția. Luăm act cu vădită satisfacție de adevăr, mai ales că cîntărea d-lui consilier Romano este în deosebi cunoscută și în afară de orice suspiciune.

TĂRANII VOR PIERDE?
Din nefericire soarta procesului pare a fi nefavorabilă țărănilor

Călcarea legel este evidentă, după cum vom vedea mai jos din alte a mărunte vult. Insa, comisiunea județeană care va avea să judece apelul, nu este chemată să intre în fond.

Țăranii vor sustine că conform art. I din Legea Agrară, Contele Karatsony nu putea să beneficieze de pămîntul în litigiu.

Ministerul de agricultură se pune în apărare al punct. El susține că improprietărea contelui Karatsony s'a făcut pe baza art. 40 din susnumita lege.

Țăranii vor replica: dar dar contele tot nouă ne-a arendat pămîntul.

De aci, nu va mai putea judeca comisiunea județeană.

Atunci?

Rămîne ca Ministerul de agricultură să șgur să revie și printr'o hotărîre mai omenească să dea dreptate țărănilor.

JURNALUL ȘI CONTRACTUL FARA DATA
Chestiunea se incurcă în momentul cînd se va pune în discuție jurnalul consiliului de ministri (care pare aprocrif) și al contractului de arendare. Fiind că lată ce se în-

Cronica Banatului

Statul și Funcționarii publici

In timpurile de față nevoile și suferințele funcționarilor celor mici și mai ales ale acolora cari chiar în timpuri normale duceau greul, sunt covârșitoare.

Desele apeluri făcute prin presă, conferințe, memorii etc. au avut ca rezultat tot felul de promisiuni fără a se lua vre-o măsură, mai ales în ce privește ieftinirea tralului.

Articolele de prima necesitate, ca și acelea de tot felul, au ajuns la o extremă scumpete.

Despre exagerata scumpire a chiriilor, mai cu seamă în Capitală, nu se mai vorbește, acestea constituind un capitol revoltător, de și se găsec numeroase apartamente mari și mici ce pot fi închiriate.

Cu toate acestea, statul încașează prin ei regulat și la timp toate impozitele.

Statul care posedă cele mai întinse bălți, păduri etc. vinde pește și lemnele cu preturi destul de ridicate și chiar de speculă.

Despre fabricatele regiilor nu se mai vorbește, căci atât tunnui că și chibriturile sunt de cea mai proastă calitate, iar specula ce se face cu ele a atins culmea răhdării.

Impozitul global este o calamitate, căci un funcționar care în anul 1927 plătea o sumă maximă de una mie lei, anul acesta este impus dela 3-4000 lei, afară de celelalte dări comunale și cu toate acestea guvernul în interval de șase ani, n'a adăogat la salarii decât sume infime.

In ceea ce privește călătoria pe C. F. R., făcînd abstracție de celelalte rizericuri, dacă necesitatea reclamă să parcurgi o distanță mai mare, prețul voiajului este enorm, iar aplicarea tarifului pentru transportul mărfurilor precum și taxele

Statul și Funcționarii publici

vamale ating sume remarcabile fiindcă aceste tarife nu corespond nevoilor momentului.

Prin urmare, față de funcționari, cari sunt reprezentanții statului în toate ocaziunile, el, statul, ocrotitorul poporului în general, se impune să aibă grijă de nevoile funcționarilor, spre a nu-i expune la îndemnuri de fraude cari în ultimul timp au ajuns destul de numeroase.

Așa dar statul în primul rînd, trebuie să țină socoteală de elementele de care se servește ca să nu le expune la toate umilînțele, luînd măsurile necesare pentru îndreptarea situațiunei intolerabile care nu mai poate continua, mai ales că rîndul populațiunei are posibilitatea să se rupe întru cîntă plata muncii în raport cu scumpetea existentă.

Scotim că ar fi timpul să dispară mentalitatea unora dintre factorii noștri răspunzători, cari privec foarte ciudat pe funcționarii statului considerîndu-i ca pe niște servitori de casă pe cari îi pot schimba ori cînd.

Funcționarul public trebuie privit ca cetățean, ca om al țării lui, ca patriot care își iubeste țara și caută înălțarea ei, înălțînd în același timp pe toți acei cari o slujesc cu drag și devotament.

Ar fi bine ca cel puțin de astă dată, statul să îngrijescă într'o măsură mai apreciabilă de funcționarii săi pentru a li ridica prestigiul, a desvolta într'însul și mai mult simțul datoriei și al dragostei de muncă, astfel ca fiecare funcționar să devină un element activ și cu modul acesta ar dispăre pofta abuzurilor și a fraudelor cari nu mai iau sfârșit.

Cutrerând ța a Botoșanii

Pentru d. ministru de Război

Se știe că peste vechiul local al Ministerului se clădesc o sumă de etaje noi; însă ceace nu se știe și ceace nimeni nu și-ar fi putut închipui, pentru că de necrezut, e că s'a dat ordoni serviciilor să-și ocupe imediat încăperile ce li s'au destinate, încăperi „terminante” în sensul că lucrătorii nu mai au treabă în ele, dar încolo sunt cu preții uzi, cu toate vopselele crude și cu toate pardoselele așa de pline de fel de fel de resturi de materiale, încât parchetele — oricîtă binevoitorie imaginei ar avea cineva — nici să le gheicească nu i-ar fi posibil, necum să le mai și vadă.

BOTOȘANII DE AZI
Botoșanii de azi pot fi pildă multor orașe care se abuciumă într'o refacere fără sfârșit. Peste oraș au căzut multe lovituri, din care cea mai grea a fost războiul.

ocupația rusească, n'a lăsat doar amintiri singulare, ci o durere suportată de toți și înfrîntă de toți, incendiul liceului „Laurian”.

Vechiul locaș de cultură, gloria Botoșanilor, a fost prefăcut de ruși, în cenușă.

Intr'un rîstimp foarte scurt, botoșanii și-au refăcut liceul. Bisericele sunt și ele scliptoare de curățenie în haină nouă, școalele deasemeni, iar banul nu se preocupă pentru astfel de opere.

Pentru d. ministru de Război
Se știe că peste vechiul local al Ministerului se clădesc o sumă de etaje noi; însă ceace nu se știe și ceace nimeni nu și-ar fi putut închipui, pentru că de necrezut, e că s'a dat ordoni serviciilor să-și ocupe imediat încăperile ce li s'au destinate, încăperi „terminante” în sensul că lucrătorii nu mai au treabă în ele, dar încolo sunt cu preții uzi, cu toate vopselele crude și cu toate pardoselele așa de pline de fel de fel de resturi de materiale, încât parchetele — oricîtă binevoitorie imaginei ar avea cineva — nici să le gheicească nu i-ar fi posibil, necum să le mai și vadă.

POEZIA TRECUTULUI
Poezia trecutului s'a sters! Rătăcești pe străzi și nu mai vezi sacalele cu apă, trase de cai jigrigii, acele sacale călărite de câte un „negustor” cu barba înălțată și care își striga marfa: „hai ooo, oooo!”

Nu vei mai auzi de departe glasul ascuțit al ovreului cu gîtul strîmb, care își vestea exotica lui negustorie: alimăia! și portocalii, alimăia! și portocalii I, ori pe a celuiului cu: tîr-tan ban beigă!...

PUȚINA POLITICĂ LOCALĂ
Pe vremea coșcilor cenzurate politice se ducea între clubul conservator și cel liberal.

Șefii stăteau la masa verde, cu harta electorală alături, cu lista alegătorilor, însemnată cu cruci pentru cei din opoziție, iar agenții — organe de execuție politică — pornau din om în om să convingă și să învingă.

Așa duceau luptele politice pe vremea, prințul Calimach, Vasilică Istăcescu, Văseșcu, etc.

U-i prof. dr. C. I. Parhon
va consulta în cursul acestui sîp tîmîni în zilele de Luni și Marți. Boale nervoase, mentale și ale glandelor cu secrețiune internă, între 5 — 7 p. m. Str. Luterană, 3

SISTEMATIZARE DE CURAJ
Dacă nu mai cunoști Botoșanii de azi, aceasta se vedește unei cinstite amblii a botoșanienilor însăși.

O prefațecă radicală s'a săvîrșit după un cîmînt și statornic urmîrit plan de sistematizare.

Trbuie să se fi cheltuit cu această operă bani nușii, dar desigur că nu s'au cheltuit de prisos.

In această operă s'a căntat să se împace necesarul cu frumosul.

Din vechiul Botoșani, care s'a strucurat prin veacuri încalbit, strîmb, într'o neorînduială care își avea o specială caracteristică, azi peste grădini, peste case, s'au tăiat străde noi.

U-i prof. dr. C. I. Parhon
va consulta în cursul acestui sîp tîmîni în zilele de Luni și Marți. Boale nervoase, mentale și ale glandelor cu secrețiune internă, între 5 — 7 p. m. Str. Luterană, 3

Alegerile comunale din Baia-Mare și Baia-Sprle
BAIA-MARE. — După cum era și de prevăzut, în urma felului defectuos cum a fost fixată data alegerilor comunale pentru orașele Baia-Mare și Baia-Sprle, prefectura a revenit asupra acestor alegeri, urmînd ca ele să se facă după 1 Ianuarie, dată cînd aceste orașe cari formau împreună o comună politică, se vor despărți. Pînă atunci se speră că se vor putea întocmi listele electorale cari pînă acum erau comune.

După data de 1 Ianuarie cînd aceste orașe vor fi despărțite legal, se va proceda la numirea unor comisiuni interimare separate pentru

Spartachiada din Moscova

Pentru d. ministru de Război

Marea, grandioasă olimpiadă bolșevică, s'a terminat. O mulțime imensă cu, tot ce are republica, tîndr și bătrîn, se pasionau după această organizație marea, unică în felul ei. Oficialii noii Rusii, au simțit acum deabia, tot secretul ce rezidă în baza sportului.

O sîrbătoare, veritabilă, națională. În timpul celor douăsprezece zile, cât a ținut spartachiada sovietică, înată Rusia se găsea în sîrbătoare.

8.000 de concurenți participă la această grandioasă spartakiadă; bărbați și femei.

Dintre aceștia numai 800 era străini invitați, iar restul cetățenii noii Rusii.

Mai marii republicei, au ținut să răspundă cum se cuvine muncă depusă de cei înscărcinați cu organizarea spartakiadei — participînd la spectacole, în mod foarte regulat.

fi înghesuți și striviți la porți, asta va fi rezolvată.

Așa, un mare inginer german a fost înscărcinat cu facerea unor planuri, pentru un Stadion monstru, în care să încapă cel puțin 100.000 persoane.

Dacă pînă la 1932, chestiunea a ceasta va fi adusă la bun sfârșit, sîrbătoreala va lua aspectul unui eveniment internațional de primul ordin.

Ceace imprimă un aer sîntos și plin de învîsăminte pentru oricine, este faptul că mai toți participanții nu au fost decât lucrători, țărani și soldați.

Un sport făcut pentru sport, e matorism incontestabil, nu mazon ca la noi!

In ce privește rezultatele tehnice, nu trebuie să uităm că ele întrec cele mai optimiste așteptări.

Performanțele realizate de Rusia sovietică cu ocazia spartakiadei, sunt de multe ori egale cu cele americane și multe chiar mai bune.

Sunt pe urmă foarte bune dacă comparăm tabela spartakiadei cu aceea a Olimpiadei dela Amsterdam. În general o sîrbătoare sportivă care nu face decât cinste sportivilor sovietici.

Un soldat, care numai alergasa niciodată, numit KORNENKO a alergat 100 m. în 10 s. 8/10, egalînd recordul dela olimpiadă al lui WIL-LIMAS, canadianul dela Amsterdam. Aceiaș, Kornienko, câștigă 200 m. în 22 s. O tîndră de 18 ani Schamano, a alergat 100 m. în 12 s. 6/10. O lucrătoare în fabrică, tîndra Spîridonova a alergat 800 m. în 2 m. 36 s. 6/10. 386 m. sunt sîrșii cu urmîrîntă de un student Drolin, la prî-jină.

Un ofițer din armata roșie Dstelnikov juge 110 m. garduri în 16 s. 2/10. Un soldat Dinnisov, a alergat 800 m. 2 00 s. 9/10, acelaș câștigă 1500 m. în 4 m. 08 s. 8/10.

Înălțimea: 1 m. 815 bărbați, 1,36 m. la femei. Discul cu arbea mînt a fost aruncat la 68 m. 88 de Haspalov. Recordul sulței, a găsit un specialist care a aruncat 63 m. 0,45, Rechtnikow, iar Scheschenka o tîndră fată, lansă greutatea 10 m. 90.

In general rezultate excelente.

U-i prof. dr. C. I. Parhon
va consulta în cursul acestui sîp tîmîni în zilele de Luni și Marți. Boale nervoase, mentale și ale glandelor cu secrețiune internă, între 5 — 7 p. m. Str. Luterană, 3

U-i prof. dr. C. I. Parhon
va consulta în cursul acestui sîp tîmîni în zilele de Luni și Marți. Boale nervoase, mentale și ale glandelor cu secrețiune internă, între 5 — 7 p. m. Str. Luterană, 3

U-i prof. dr. C. I. Parhon
va consulta în cursul acestui sîp tîmîni în zilele de Luni și Marți. Boale nervoase, mentale și ale glandelor cu secrețiune internă, între 5 — 7 p. m. Str. Luterană, 3

Alegerile comunale din Baia-Mare și Baia-Sprle

BAIA-MARE. — După cum era și de prevăzut, în urma felului defectuos cum a fost fixată data alegerilor comunale pentru orașele Baia-Mare și Baia-Sprle, prefectura a revenit asupra acestor alegeri, urmînd ca ele să se facă după 1 Ianuarie, dată cînd aceste orașe cari formau împreună o comună politică, se vor despărți. Pînă atunci se speră că se vor putea întocmi listele electorale cari pînă acum erau comune.

După data de 1 Ianuarie cînd aceste orașe vor fi despărțite legal, se va proceda la numirea unor comisiuni interimare separate pentru

Raporturile între patroni și salariați

Unul din conducătorii „frontului” de salariați încadra problema luptei pe care aceștia o duc deocamdată pe tema orarului de lucru, în urmărirea formulă: „Capitalul (patronul) trebuie să conlucreze cu munca (salariații)”.

La prima vedere această formulă apare ca o axiomă. Numai dacă vom ține seamă de gradul erarhic în care „conlucrează” acești factori de producție, vom găsi termenii înțeleguți ca nepotrivii.

Patronul nu „conlucrează” cu salariații, precum generalul nu „conlucrează” cu trupa, ci o comandă.

Patronul, separat de capital sau reprezentînd și capitalul, face funcție de „conducere” a întreprinderii, ceea ce nu exclude de sigur noțiunea de „conlucrare” dar este altă cea, iar salariații, subordonat patronului face funcție de execuție, ceea ce înseamnă și o „conlucrare” dar este altăceva.

Pentru aducerea problemei în cadrul ei precis vom șterge și parantezele formulă de mai sus. Capitalul, patronul și munca compun o întreprindere. Acești factori se pot găsi și combinați, dar în fața evoluției se diferențiază și fac funcții separate.

În micile întreprinderi acești trei factori se concentrează într'un singur individ sau familie. De unde se vede că în faza primitivă capitalul, patronul și munca sunt făcuți să „conlucreze” fără ciocnire de interese dar și fără erarhie.

Problema erarhiei și raporturilor dintre acești factori de producție nu se pune decât din momentul evoluției și diferențierii, ajungînd pînă la acea aparență de antagonism pe care o dau grupurile formate pe baza individualizării funcțiilor.

De aci conceptul „lupte de clase” între patron și salariat, între capi-

tal și muncă, ceea ce nu este decât o interpretare simplistă a compoziției și funcționării organismelor economice pe care au adaptat-o și funcționarii noștri din comerț.

Diferențierea însă nu înseamnă și luptă. Cînd organele diferențiate lucrează de acord, organismul se desvîlă, cînd ele se luptă organismul se dezagreghează.

Lupta de clase pe baza diferențierii și erarhizării factorilor de producție va duce la dezagregarea organizației noastre economice și la desființarea ordinii actuale.

Diferențierea însă exclude amestecul între funcțiunile și deci atribuțiile și retribuțiile acestor factori.

În lumina acestor considerații, u-nel revendicări ale salariaților apar paradoxale, precum este participarea la beneficii, chestiune de care ne vom ocupa pe larg.

Capitalul, patronul și munca, repetăm, sunt organele componente ale unei întreprinderi. În afară de aceasta, izolate, nici munca nici patronul nici capitalul nu pot funcționa economic, nu pot produce, și deci nici capitalul, nici patronul nu pot căștiga, nici munca nu poate fi salarizată.

Odată constituită în întreprindere și numai prin ea, atât capitalul cât și munca intră în această „clasă” a activităților economice naționale. Dacă în această categorie se ivesc uneori conflicte de interese particulare, precum ar fi între agricultori și industriași, între industriași și comercianți, nu se poate trage de aci concluzia că ar exista „luptă de clase” între comerț și industrie, precum nu se poate denumi „luptă de clase” concurența între întreprinderi.

Agricultura, industria și comerțul sunt marile diviziuni ale economiei naționale; întreprinderile agricole, industriale și comerciale sunt subdiviziunile acestora, iar capitalul, patronul și munca sunt componentii întreprinderilor, care nu pot fi socotite decât ca organe indivizibile.

Astfel se exclude „lupta de clase” între capital, patron și salariați. Diferențierele de interese restrînge în cadrul funcției pur capitaliste, pe tîndr sau muncitorești nu pot de-luc la formarea de „clase” și luptă între ele, ci la simple grupări, asociații sau sindicate de acționari, patroni sau salariați.

Acțiunea acestor sindicate nu va

la caracterul unei lupte, în sensul ajușgerii la dominația unei sau altei grupări, cum ar fi de pildă dominarea salariaților asupra patronilor.

În poziția lor firească și în raporturile erarhice pe care le au în via-lare economică, sindicatele de salariați nu vor putea să servească de armă de luptă și distrugere a capitalului și a patronului, nici să impună acestora o conducere care nu corespondente intereselor lor. Cînd succesul și existența unei întreprinderi nu atîrnă decât de elementul conducător, evident că orice act de conducere și organizare este de atribu-tul conducătorilor iar nu al executivilor.

Organizațiile de salariați vor servi acestora ca instrumente de perfecționare profesională, pentru cultivarea membrilor, pentru ajutorul reciproc, pentru pregătirea ridică-rei dela salariat la patron. Salariatul care devine patron nu părăsește o „clasă” ci se ridică erarhic de la element de execuție la element de comandă.

Salariatul nu trebuie să-și facă obiectiv de luptă și distrugere tocmai poziția în care e firesc să se înalte, ci să se pregătească să a-jungă acolo. Patronul nu este un

dușman, ci un superior. Clasa patronilor nu este o castă închisă, ci un grad erarhic pe care îl pot a-junge oricare din salariații de azi.

Astfel elementele de elită ale salariaților, menite a deveni cîndva patroni, nu vor crea ideologii de clasă închisă pentru camarazii lor. Ei însuși beneficiind de gradul erarhic în care se găsec, vor trebui să adopte disciplina și supunerea șefilor su-premi.

Lată dece nu putem considera pe salariați în tabăra adversă cu patronii, dar nici nu putem admite că se poate sta pe picior de egalitate pentru a „soluționa” împreună chestiunea care sună numai de atributul conducătorilor.

Cuă din aceste chestiuni este și aceea a aranjamentului orol de lucru, care repet nu poate fi soluționaț prin conferinți între patroni și salariați, în fața unei autorități, ci prin simpla dispoziție luată de șefii fiecărei întreprinderi în parte, conform nevoilor particulare, iar nu a unei „reglementări” forțate și uni-forme.

În această chestiune voi releva atitudinea hotărîtă și justă a unui conducător de mare bancă, d. I. Protononescu care a refuzat să stă

într'o conferință cu subalternii pa chestii care sunt de atributul șefilor.

Așa trebuie să vorbească un ade-vărat șef, și numai o astfel de atitudoine trebuie să la toți șefii pentru a îndrepta greșala pe care o face burocrația noastră și a înfrîna acțiunea primejdioasă a unor agita-tori.

Incapabilă a pune ordine în propria ei gospodărie, burocrația nu are chemarea a impune întreprin-derilor o ordine artificială și con-trară intereselor acestora.

Burocrația este aceea care încura-jează instalarea sovietelor de sala-rii, azi într'o chestiune de ordin secundar; măne în chestiuni mai im-portante. Dovadă de aceasta este mentalitatea conducătorilor de azi a salariaților care am văzut că, în-spirăți de Biroul Internațional al Muncii, și încurajați de ministerul muncii, ne vorbesc de baricada sala-riaiților, de exploatarea patronilor, și fac invitații acestora de a „con-lucra” și soluționa împreună nu numai multiplele probleme pe care ele le inventează ci și acele care nu sunt de natură a fi soluționate îm-preună cu ei.

I. Constanțiu

ULTIMA ORA

Clarificarea situației politice generale

Regența va consulta pe șefii de partide după votarea bugetului

In cercurile politice, de obicei bine informate asupra orientărilor forurilor superioare, ce diriguiesc viața noastră publică, se afirmă că, în ultimile zile — s'ar părea că de la audiența d-lui general Averescu la Regență — s'au produs unele foarte importante clarificări, în vederea evenimentelor politice viitoare.

In urma acestor clarificări, situația generală — atât a guvernului, cât și a opoziției — pare definitivă fixată.

In adevăr, încrederea factorului constituțional pare definitiv asigurată guvernului actual, însă nu pe un termen atât de lung, cum s'era și credea chiar d. Vintilă Brătianu. Regența este de acord să lase guvernul neturburat, până după votarea con-

vențiilor Imprumutului, legilor stabilizării și bugetului pe 1929.

Imediat după votarea bugetului, Regența va consulta pe șefii de partide în vederea constituției unui guvern național de destindere. D. Vintilă Brătianu este de acord cu această soluție a crizei.

Dacă, în urma acestor consultări, guvernul național nu se va putea constitui, Regența va aviza din nou asupra situației, ceea ce înseamnă că va reînnoi încrederea guvernului actual sau — ceea ce e mai probabil — va chema un guvern național-tărănesc.

Se pare că despre aceste viitoare evenimente politice va vorbi și d. general Averescu în ședința de astăzi a comitetului de direcție averescan.

Altă vacanță parlamentară

După constituirea comisiilor Camerei și Senatului vor lua vacanță până Luni

Sedințele adunărilor legislative încep mâine, Marți. După constituirea comisiilor și după alegerea raporturilor desemnați de mai înainte de guvern și anume d-nii prof. D. Ionescu la Senatul și Leonis Moldovanu la Camera, se va da citire proiectului de răspuns la adresă.

Cum Vineri și Sf. Dumitru tar Duminecă sunt la Constanța serbările altiprit Dobrogei și guvernul scoate ca abea Luni să înceapă discuția la Mesaj, Camera și Senatul vor lua Joi o nouă vacanță până Luni 29 Octombrie.

Intre timp comisiile vor continua lucrările pentru a pune la punct chestiunile ce se găsesc în studiu.

Guvernul speră ca la începutul lunii Noembrie să poată

anunța în mod oficial în Parlament terminarea tratatelor pentru încheierea imprumutului și semnarea acordului.

Paralel cu discuția la Mesaj vor fi luate în cercetare și votate legile privilegiate la imprumut și stabilizării.

Guvernul va profita de cel dintâi prilej — probabil punând la cale interpelarea unui majoritar — și va face o declarație amănunțită în ce privește mijloacele pentru ajutorarea locuitorilor din ținuturile Basarabiei, băntuile de secetă.

Printre primele proiecte ce vor fi depuse la Camera, vor fi cel al drumurilor întocmit de d. Nistor și al radiodifuziunii redactat de d. ministru C. Dimitriu.

Știri politice

Tratatul pentru împrumut

Intrevoderea Rosenthal-Vintilă Brătianu

Președintele consiliului d. Vintilă Brătianu a avut ieri dimineață o lungă constătare cu d. I. Rosenthal expertul juridic al guvernului, care a luat parte la tratativele cu bancherii străini în vederea încheierii împrumutului. La constătare au mai participat d-nii Bădulescu secretarul general al ministerului de finanțe, d. Savel Rădulescu directorul divizei economice și finanțare din ministerul de externe.

După cum am anunțat, d. Rosenthal a pus în curent pe șeful guvernului, cu rezultatul tratatelor duse de delegația română la Paris și acordurile încheiate până acum.

Imprumutul va putea fi tansat după părerea d-lui Rosenthal în a doua decadă a lunii Noembrie, după ce se va fi efectuat alegerea președintelui republicii Statelor-U. nite.

Comisia de imunitate a Camerei

Vor fi audiați azi d-nii Irimescu-Cândești și Tolea

Comisia de imunitate și disciplină a Camerei se va întruni astăzi după amiază sub președinția d-lui Ioan Panaitescu, pentru a lua în cercetare cererea ministrului de justiție, de a ridica imunitatea parlamentară a deputaților Tolea și Irimescu-Cândești arestați în afacerea cu terenurile petrolifere.

Interesant întru cât este vorba ca cei doi deputați implicați în această afacere, au cerut să fie ascultați de comisiune, înainte ca această chestiune să fie adusă în fața plenului Adunării. Comisiunea după informațiile pe care le avem, va admite să fie ascultați cei doi deputați, Irimescu-Cândești și Tolea.

Activitatea agricolă în țară

Din informațiile primite la ministerul agriculturii reiese că după ploile căzute în ultima vreme, care au fost generale, starea câmpului, s'a îmbunătățit în toată țara.

In afară de regiunea de sud a Basarabiei, arăturile s'au reluat cu intensitate. Deasemenea acolo unde acestea s'au terminat, se continuă astăzi cu semănăturile păioaselor de toamnă.

In regiunea unde seceta înfățișează pământul, ultimele ploii au înlesnit mult activitatea agricolă, continuându-se cu arăturile.

Muncile agricole pot continua dealfel până la începerea înghețului, care se prevede a fi destul de târziu în acest an.

D. Iuliu Maniu a sosit la Cetatea-Albă

Știri din Cetatea Albă arată că d. Iuliu Maniu a sosit acolo, respind astfel neliniștea pricinuită de marea întârziere pusă în drumul dela Chișinău la Cetatea Albă.

Șeful partidului național-tărănesc se interesează de aproape de nevoile populației, în deosebi în regiunile bântuite de secetă.

Un nou conflict în guvern

Neînțelegeri grave pe chestia afacerii cu terenurile petrolifere

Eliberările s'au făcut împotriva dorinței d-lui Stelian Popescu

Eliberarea d-lor Gr. Tolea și I. Irimescu-Cândești, precum și a majorității celor arestați preventiv, ca implicați în afacerea consolidărilor frauduloase din Dâmbovița și Prahova, a provocat — cum era și firesc — uimire în opinia publică, care se aștepta la o și mai mare desvoltare a proporțiilor afacerii terenurilor petrolifere, prin adăncirea cercetărilor parchetului, anunțată, în repetate rânduri, ca și oficial, prin gazeta d-lui ministru al justiției.

Or, în loc de noui cercetări și noi arestări mai mult sau mai puțin senzaționale, iată că s'au produs eliberările în masă, care au făcut să se acrediteze convingerea că, în adevăr, între majoritățile și ministrul de justiție s'a făcut o trancație: renunțarea la fraudă contra eliberării deputaților arestați.

D. STELIAN POPESCU
PLEACA OSTENTATIV LA LONDRA

Se pare însă că lucrurile nu stau tocmai așa. Că, în adevăr, a intervenit o trancație în acest sens, dar că trancația s'a făcut între guvern și majorități fără aprobarea d-lui Stelian Popescu, eliberările fiind organizate direct de către d. Vintilă Brătianu, fără consimțământul — omil spun chiar fără știrea — ministrului de justiție.

Inregistrând această versiune, trebuie să ne exprimăm totuși o nedumerire: dacă ministrul justiției este în dezacord cu eliberările făcute, de ce nu a dat ordin parchetului să facă apel împotriva jurnalelor de infirmare

ale Tribunalului, deși în calitatea d-sale de șef al parchetului, avea dreptul s'o facă?

Negreșit că și această chestiune se va lămurii în cursul săptămânii ce vine.

RESTITUIREA CATRE STAT A TERENURILOR FRAUDULOS CONSOLIDATE

In legătură cu afacerea terenurilor petrolifere, mai trebuie să notăm și faptul important al restituirii de bună voie către Stat, a unora din terenurile petrolifere fraudulos consolidate.

In orice caz, cercurile din preajma d-lui Stelian Popescu afirmă că ministrul justiției este în real conflict cu guvernul pe

această chestie și că plecarea d-sale la Londra ar echivala cu o demisie deghizată.

In adevăr, o societate petroliferă, al cărei nume a apărut de câteva ori în cronica judiciară a fraudelor petrolifere, a hotărât să restituie Statului toate perimetrele consolidate în felul celor din Dâmbovița.

De asemenea, în ultimele zile, s'au primit la ministerul industriei numeroase identice declarații de restituire, provenind dela persoane, care nu au fost încă citate la cabinetul de instrucție.

In ajunul începerii negocierilor

Schimbul de telegrame între șefii delegațiilor

Budapesta 21 (Rador). — Baronul Bizerenyi, șeful delegației ungare, pentru negocierile în chestiunea optanților, a trimis d-lui Derrusi, șeful delegației române, telegrama următoare:

„Am aflat cu vie plăcere comunicarea guvernului român, privitoare la mandatul d-v. în afacerea optanților. Am păstrat cea mai bună amintire vechilor noastre relațiuni și eforturilor comune pentru a întreține bune raporturi între cele două țări ale noastre. Sper cu toată țaria că, prin bună voin-

ță reciprocă, vom reuși a rezolva diferendul actual”.

D-l Derrusi a răspuns:

„Cu cea mai vie satisfacție primesc amabila telegramă a Excelenței voastre, amintirea relațiilor noastre excelente de altădată și a activității noastre comune în vederea menținerii unor raporturi între țările noastre, îmi este prețioasă. Binevoii a fi convins că mă așeză din această amintire la examinarea diferendului actual, în rezolvarea căruia mă bizui, la rândul meu, pe bună voința domniei voastre”.

O operă de afirmare monarhică

Inaugurarea dispensării „Sf. Elena”

Eri la ora 11 a. m. s'a inaugurat cu o impresionantă de simplă solemnitate, dispensăria „Sf. Elena”, în prezența Regelui, Prințesei Mame a Principelui Regent și a d-lor prim-ministru Vintilă Brătianu, I. G. Duca, C. Argetoianu, I. Inculțel, a mitropolitului Pimen al Moldovei, G-ral Nicolaeanu.

Au mai fost de față d-nele de onoare Plagino, Simona Lahovari, și principesele Alexandrina Cantacuzino, Caragea, d-na Mihaela Catargi, Ivorica dr. Gomoiu, Nuși Popp, M. Șerban, Hönik, Alma Popovici, Dora Poruțiu, Theresia Baly.

D. General Condeescu, col. Manolescu, comandor Păis, maior Mardare, d-nii Franasovici, Trancu-Iași, agearu, dr. Danielopol, dr. Gomoiu, Poenaru-Căplescu, Dumitrescu-Mante, Udrișki, col. dr. Niculescu, Otulescu, dr. Minovici și mulți domni, doamne și domnișoare din societatea înaltă.

Trei preoți au oficiat serviciul religios, dând răspunsuri și I. P. S. Mitropolitul Pimen.

După terminarea slujbei divine, PREOTUL MIHAILESCU a vorbit despre frumusețea și adevărurile cuprinse în dogmele religiei creștine, față de celelalte religii. Domnitorii creștini ai țării românești au clădit spitale pentru sănătatea trupezăscă a supușilor și bisericile pentru sănătatea sufletului lor. Prințesa mamă Elena, fiică a Eladei, e păzită să ducă mai departe gloria neamului nostru, dealungul veacurilor.

CUVANTAREA D-LUI DR. GOMOIU

D. DR. GOMOIU, impunerit de A. S. R. principesa Elena ca director al „Fondului”, după ce salută în cuvinte frumoase pe M. Sa Regele, A. R. principesa mamă și stăpână peste tot ce se vede, fiică a religiei noastre și mamă pentru întreg poporul și pe principesele regent Nicolae, laudă calitățile sufletiste ale Acelui care se găndește la bucuriile și neazurile poporului. D-sa spune că așezământul inaugurat este operă personală fără ajutorul nici-unei societăți. Inițiativa e pornită din mila față de poporul sărac și necăjit. Nu poate trece cu vederea ajutorul fostului guvernator al băncii Naționale, d. Oromolu, și cel dat de d. Burileanu actual guvernator, a fostului ministru Lupaș, a deodăului G. Mărzescu, d-lui ministru al Sănătății, I. Inculțel, d-lui ministru Argetoianu, Casei muncii C. F. R., Băncii Românești, Băncii de Credit, ministerului Instrucțiunii Publice, fostului pri-

mar al Capitalei D. Gheorghiadis, d-lui dr. Costinescu, primarul municipiului și primarul din culoara de Negru: Fatruzezi și patru de medici și-au oferit colaborarea lor gratuită.

„Ce vaeți astăzi aici, spune d. dr. Gomoiu, nu este decât a 28-a parte din mărinosul proiect al Prințesei. Poarta de intrare terminată, nu este cea principala.”

Intr-o parte a porții se află grădina de copii a dispensării și în cealaltă sunt băile, crescătoria de copii, unde mamele sărace cu copii mici și pot lăsa dimineața când merg la lucru, ca să și-i ia la întoarcere după ce și-au făcut o baie și și-au curățat hainele. In subsol e o plașă, cu soare artificial, pentru acei care au nevoie de tratament solar și iarna.

Sala în care s'a săvârșit solemnitatea inaugurării, va fi sală de sedințe, bibliotecă populară, sala de lectură, Ateneu popular — unde se pot da reprezentații cinema tografice.

Scoala de infirmiere, unde preda cursuri speciale patru profesori englezi, A. S. R. Prințesa Elena intenționează să o transforme cu timpul în școală superioară Academică, unde nu se pot înscrie decât cele care au certificatul de bacalaureat.

D. Dr. Gomoiu face apoi darea de seamă a costului clădirii până acum construită. Clădirea cu toate instalațiile ultra moderne, a costat numai 16 milioane, față de de vizul alcătuit de un minister și care se cifra la respectabila sumă de 40 milioane.

CUVANTAREA D-LUI MINISTRU INCULEȚ

D. Inculțel, ministrul Instrucțiunii Publice, mulțumește, comitetului care i-a dat un atât de prețios concurs.

D-sa spune: „Peste toate nevoile țării, mai întâi sănătatea poporului. Crescătorie de copii este cea mai vitală problemă. Pătrunderea țării noastre e cât a Italiei, fără însă ca populația să fie tot atât de densă. Pământul Românesc e de cea mai bună calitate. Din 600.000 copii, câți se nasc anual, abia a treia parte ajung adulți, și din aceștia 20% sunt trimiși la vetre pentru căutarea sănătății, când le vine vârsta de armată.

timpurilor actuale. Mai spune apoi că Municipiul lucrează la un vast proiect de sistematizare morală a poporului. Biserica și școala au rolul de a o împlăni.

Incheie salutând pe M. Sa Regele, Prințesa mamă și principesele regent.

D. DUMITRESCU, primarul din culoara de Negru, vorbește în numele autorității pe care o reprezintă și în numele cetățenilor din sectorul său — care își exprimă prin d-sa sentimentele adânc de dragoste și recunoștință pentru Prințesa Mamă.

D-na MARIA ȘERBAN (Cluj) a ținut o frumoasă cuvântare, în numele soce. feminine din provincile alipite.

ALTEȚA SA REGALA PRINȚESEI ELENA în cuvinte frumoase românești, mulțumește d-lui dr. Gomoiu și tuturor celor de față.

D. Dr. Gomoiu anunță, că dorința Altei Sale a fost că banii care s'ar fi cheltui pentru tradiționala gustare și șampanie să se cumpe-re daruri pentru copiii săraci ai cartierului.

Alteța Sa, ajutoată de d-na dr. Viorica Gomoiu, a împărțit apoi a parte din daruri.

Intr-un registru pus la dispoziția celor prezenți s'a înscris și M. Sa Regele. Tocul îl ține frumos și scrisul său este energic, precis, li-terile frumoase, caligrafice.

Solemnitatea s'a sfârșit la orele 1 jumătate.

A. Medianu

Prăbușirea unui avion cehos-ovac

Bratislava, 21 (Rador). — Un avion militar a căzut de la o mare înălțime și s'a sfărâmat în bucăți, din cauză că, în cursul zborului, s'a rupt aripa dreaptă. Piesa au fost găsite mai târziu la o distanță de 5 km. de locul accidentului. Doi soldați aflați în avion au fost omorâți pe loc.

„Cartea Galbenă” franceză

Londra, 21 (Rador). — „Cartea Albă” a ministerului de externe, cuprinzând textul compromisului naval, franco-britanic, va apare Luni 22 Octombrie, după amiază.

Se vede că tot atunci va apare și „Cartea Galbenă” a guvernului francez consacrată aceleași chestiuni.

Solemnitatea dela cercul reangajaților București

In palatul cercului subofitierilor reangajați, eri, Duminecă, a avut loc o pioasă și rară sărbătoare.

In vâltoarea vieții de capitală, când dela o zi la alta, atențiunea tuturor e atrasă spre senzaționalul diverselor afaceri necurate, ori spre nimicnicia atitudinilor politice, de optprezece ani de zile, un idealist, un încăpățânat, un mare modest, a făcut o operă de reală consolidare sufletescă, neștiut și ne-bănuț de nimeni.

Spiritul viu și ascuțit al lui Tony Bacalbasa a sarjat pe vremuri o clasă întreagă de oameni, un corp întreg, prin acei „MoșTeacă” și pendanțul lui „majurul” „tata cumpaniei”.

Camarad și prieten, comandant și sprijinitor, colonelul Gh. Poenaru s'a încapățânat să infrângă mentalitatea curentă și indiferența enervantă și a reușit.

Conducătorul Gh. Poenaru din ziua când și-a pus în gând fața această mare, odihnă n'a avut, nici al scop în viață, până n'a ridicat căminul.

Acum, acolo, în casa lor, majurii cum se spunea în derdădere, sunt oameni prețuiți, sunt în adevăr subofitieri care se sfătuiesc la o laltă, fie prin conferințe, fie prin revista lor, cum și-și îndeplinesc mai cuminte și mai cu folos rostul lor în armată și prin aceasta în viață.

Ca să se înalțe pe ei înșiși, i ceasul când conducătorul lor de optprezece ani, desbracă haina militară, ei n'au putut face o faptă mai cuminte decât dând numele căminului lor, celui ce și-a pus tot sufletul la temelie, colonelul Gh. Poenaru.

Am ascultat cu religiozitate și emoție cuvântările roșite. Căpitanul Vi-col, vice președinte al Cercului și se pare urmașul colonelului, în cuvântarea lui clară și ostentivă, a mărturisit statornicia lor recunoștință celui ce a fost călăuză.

Concursurile sportive de er

TENNIS CUPA CAMARAȘESCU

DUMINICA 21 OCTOMBRIE

Ultima zi a concursului de tenis s'a terminat cu un succes considerabil. Tribunalele „Tennis-Clubului Român”, au fost umplute până la ultimul loc.

Ne putem bucura că în fine în ultimul ceas, publicul bucureștesc a apreciat așa cum se cuvine munca dezinteresată depusă pe terenul sportului „tennisului” de către grupul verde.

REZULTATELE TECHNICE

Poulieff bate Dörner, 6:3, 6:1, 6:3.
Dr. Luppu bate Botez, 4:6, 3:6, 6:1, 6:4, 6:1.

CUPA CAMARAȘESCU revine astfel clubului Hellas din Arad, cu 3 victorii la 2.

REZULTATELE COMPLEXE DE LA CUPA CAMARAȘESCU

Iată și palmaresul complex al jocurilor ocazionale de cupa Camarașescu:

PRIMA ZI

Lupu bate Poulieff, 6:4, 6:3, 6:4.

DOUA ZI

Botez bate Dörner, 9:1, 6:2, 7:9, 6:3, 6:3.

ULTIMA ZI

Poulieff bate Dörner, 6:3, 6:1, 6:3.
Dr. Luppu bate Botez, 4:6, 3:6, 6:1, 6:4, 6:1.

TABLOUL NOILOR CAMPIONI INTERNAȚIONALI AI ROMÂNIEI

Poulieff, simplu domni.
D-na Schlosser, simplu doamne.
Dr. Luppu-L. Dörner, dublu domni
D-na Paterson-Mac Weagh, dublu mixt.

A treia zi oficială a echipelor din categoria onoare, a fost plină de surprize.

Dintre surprize, delegarea d-nului Schlossberger la conducerea matchului Juventus-Macabi, constituie mai mult decât un lucru neașteptat.

Este o călcare a bunului simț sportiv, care de bine sau de rău, tot mai există încă cușilele vieții în aer liber.

D-nii Popescu Tudor, prof. Mari Ștefănescu, Șerban Pops și deputatul Ștefan Tătărașcu și Cezar Pascu, a înfățișat în calde cuvinte emoționante această faptă bună.

lar d. General Popescu Nicolae, a numele comandantului de corp, a lutat și opera înfăptuită și pe meștosul oștean.

Cu glasul frânt de emoție și lacrimi sărbătoritului a răspuns tuturor.

E încercat de ani și de suferință Firele de arginți din păr auricele au suflut ce totuși: se mai zburcucă acum, când nu mai are familie, rătul zilelor lui și le închină pe mai de parte operă. Hărțuit în procese pentru că agonisita vieții lui vrea să testeze cercului, colonelul, în această desbracă haina militară, pare a lăsa poruncă urmașilor: iubii-țara, iubii-vă tronul.

Erau înrouații de lacrimi nu numai ochii sărbătoritului ci și ai ascultătorilor.

Pe lângă membrii cercului, a luat parte foarte multă lume civilă și un impozant grup de generali: d-nii generalii Cikosi, Teodorescu Alexandru, Popescu Nicolae, Negreanu Ioan, Dr. Papiu.

Seara o masă camarădească a dus la oalață pe cei ce sărbătoriseră pe sărbătoritului, col. Gh. Poenaru și toți subofitieri eșii la pensie din 1919 până acum.

Incendiu într-un cătun

Paris 21 (Rador). — In a proprietate de Grenoble, un grup de automobiliști, manipulanți imprudent o cantitate de benzină, au provocat un incendiu care, întinzându-se, a distrus 15 case ale unui cătun. Nu s'a putut salva decât un cătun.

OLIMPIA UNIREA TR. 4:0

Oboreni au intrat într-o serie neagră.

In loc de draw-ul prezis de noi împus în mod strict de performanțele ambelor echipe, o victorie a fost înșostii campionilor.

Olimpiștii au dovedit că știu să înțelegă momentele critice ale gamei.

Rezultatul dela arena din furtăgării Ubor, au dis, enșus, pe Olimpia de neplăcerile lanțurii roșii.

JUVENTUS — MACABI

Pe lângă surpriza cu d. Schosberger, ar mai fi putut exista încă una, dacă ar fi arbitrat altcineva, s'a dat victoria roș-albaștrilor cu un lucru cert. Totuși, un aranjament pentru prevenirea surprizelor a stric. Fapt pe care inteligenții conducătorii l'au înțeles la timp.

Despre match nu putem spune decât că s'au petrecut într-o atmosferă complet otrăvită de circos d-lui Vogel.

LA CATEGORIA II, C. F. R., nu s'a prezentat în fața Turdel.

Apolon bate cu un scor serios pe Av. Sportiv, iar Vartejul abdică în fața echipei Ovidiu-Oltuz.

SP. STUDENTESC P. T. T. 8:0

Universitarii s'au compensat de eşecul suferit la asociație, raportând o victorie meritată asupra Poștel.

Noii veniți la cat. I, au prezentat o echipă omogenă, întărită cu câte va achiziții de valoare.

N'au putut rezista în fața studenților, și au cedat la luptă mare.

R. C. B. TENIS CLUB 6:0

Un rezultat plăcut studenților, de foarte nemulțumitor pentru decanii.

R. C. B-istilor, este explicabilă prin ardoreea cu care au jucat invingătorii.

Un aranjament anterior ar fi scutit de neplăceri pe cei indispuși.

Comitetu de direcție averescan

Astăzi la orele 11 dim. se întruneste comitetul de direcție al partidului poporului, la clubul centur din Calea Victoriei (Casa Regie). Se așteaptă unele declarații importante ale d-lui general Averescu.

In jurul moșficării planului Dawes

Londra, 21 (Rador). — In conștințit de miniștri ce se va ține Marți, Churchill va expune conștințirile avute la Paris, cu d-nii Poincaré și Parker Gilbert, agentul general al reparațiilor.